

Czwartek, 24 marca 2022 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

P9_TA(2022)0099

Pilna potrzeba przyjęcia unijnego planu działania dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w UE i poza jej terytorium w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie pilnej potrzeby przyjęcia unijnego planu działania dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w UE i poza jej terytorium w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę (2022/2593(RSP))

(2022/C 361/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Rosji i Ukrainy,
- uwzględniając oświadczenia liderów (Konferencji Przewodniczących) Parlamentu Europejskiego w sprawie Ukrainy z 16 i 24 lutego 2022 r.,
- uwzględniając oświadczenie wysokiego przedstawiciela w sprawie inwazji sił zbrojnych Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, wydane w imieniu Unii Europejskiej 24 lutego 2022 r.,
- uwzględniając oświadczenie przewodniczącego Rady Europejskiej i przewodniczącej Komisji z 24 lutego 2022 r. w sprawie bezprecedensowej i niesprowokowanej rosyjskiej napaści wojskowej na Ukrainę,
- uwzględniając niedawne oświadczenia prezydenta Ukrainy i przewodniczącej Komisji w sprawie sytuacji w Ukrainie,
- uwzględniając oświadczenie grupy G7 z 24 lutego 2022 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 24 lutego 2022 r.,
- uwzględniając art. 39 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając swoją rezolucję z 1 marca 2022 r. w sprawie rosyjskiej agresji na Ukrainę ⁽¹⁾,
- uwzględniając oświadczenie szefów państw lub rządów zebranych w Radzie Europejskiej, wydane 10 marca 2022 r., w sprawie rosyjskiej napaści wojskowej na Ukrainę,
- uwzględniając oświadczenie ministrów rolnictwa państw grupy G7 w sprawie inwazji sił zbrojnych Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, wydane 11 marca 2022 r.,
- uwzględniając deklarację wersalską wydaną przez szefów państw lub rządów UE podczas nieformalnego posiedzenia, które odbyło się 10 i 11 marca 2022 r.,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0052.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

- uwzględniając komunikat Komisji z 12 listopada 2021 r. w sprawie planu awaryjnego na rzecz zapewnienia zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego w czasach kryzysu (COM(2021)0689),
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych i zasadami prawa międzynarodowego wszystkie państwa korzystają z suwerennej równości i muszą powstrzymać się w stosunkach międzynarodowych od groźby użycia siły i od użycia jej przeciwko integralności terytorialnej lub niezawisłości politycznej któregośkolwiek państwa;
 - B. mając na uwadze, że 24 lutego 2022 r. Federacja Rosyjska dopuściła się niesprowokowanej i nieuzasadnionej inwazji na Ukrainę;
 - C. mając na uwadze, że produkcja żywności i dostęp do niej nie mogą stanowić broni geopolitycznej;
 - D. mając na uwadze, że Rada przyjęła pierwszą serię sankcji wobec Rosji, w tym ukierunkowane sankcje indywidualne, sankcje gospodarcze i finansowe oraz restrykcje handlowe, i przygotowuje dalsze sankcje w ścisłej koordynacji z sojusznikami transatlantyckimi i innymi partnerami międzynarodowymi o podobnych zapatrywaniach;
 - E. mając na uwadze, że obecna sytuacja oraz uzasadnione sankcje wobec Rosji doprowadzą do poważnych skumulowanych zakłóceń na światowych rynkach produktów rolnych oraz produktów rybołówstwa i akwakultury, co nałoży się kryzys związany z COVID-19 i na niedawny znaczny wzrost kosztów produkcji, zwłaszcza na rynku zbóż i oleju roślinnego, gdyż z Ukrainy i Rosji pochodzi około 30 % światowych dostaw pszenicy, 32 % jęczmienia, 17 % kukurydzy oraz ponad 50 % oleju słonecznikowego i 20 % nasion słonecznika, a ponadto dojdzie do zakłóceń w dostępie do nawozów i surowców potrzebnych do ich produkcji;
 - F. mając na uwadze, że wśród zniszczonych obiektów infrastruktury cywilnej znajdują się porty nad Morzem Czarnym, co oznacza całkowitą blokadę handlu morskiego i uniemożliwia eksport niezbędnych produktów rolnych do różnych regionów, w tym do UE;
 - G. mając na uwadze, że po zajęciu Krymu przez Rosję i nałożeniu w związku z tym sankcji Komisja i państwa członkowskie podjęły środki mające przeciwdziałać negatywnemu wpływowi tej sytuacji na rynki produktów rolnych oraz produktów rybołówstwa i akwakultury w UE;
 - H. mając na uwadze, że wojna w Ukrainie uniemożliwia przepływ towarów w kraju, zwłaszcza żywności, paszy i innych produktów rolnych, a także spowodowała zawieszenie operacji rozdrabniania nasion oleistych i wprowadzenie ograniczeń w eksporcie niektórych roślin uprawnych, a skutkiem tego są poważne niedobory żywności na Ukrainie, brak zapasów, które można by wysłać do innych krajów, oraz wynikające stąd nieuchronne ryzyko niestabilności geopolitycznej;
 - I. mając na uwadze, że w konflikcie niszczone jest kluczowa infrastruktura rolnicza, w tym transportowa i magazynowa, co niesie za sobą istotne konsekwencje o charakterze regionalnym; mając na uwadze, że w czasie wojny bombardowania, ostrzały i bomby kasetowe niszczą grunty rolne i okaleczają osoby chcące powrócić do pracy na roli, która staje się niezdatna do użytku na wiele lat, do czasu rozminowania oraz wykrycia, rozbrojenia lub zniszczenia niewybuchów;
 - J. mając na uwadze, że w Ukrainie w 2022 r. nie będzie można zebrać plonów, ponieważ rolnicy i pracownicy rolni musieli uciekać, by ratować życie, lub bronią swojego kraju, a gospodarstwa rolne są zbyt poważnie zniszczone, by produkcja w tym roku mogła odbywać się w normalnym trybie;
 - K. mając na uwadze, że Ukraina dostarcza na rynki światowe 11 % pszenicy, 16 % jęczmienia, 15 % kukurydzy, 16 % rzepaku, 50 % oleju słonecznikowego, 9 % nasion słonecznika oraz 61 % makuchu słonecznikowego; mając na uwadze, że w przypadku Rosji liczby te wynoszą: 20 % (pszenica), 16 % (jęczmień), 2 % (kukurydza), 3 % (rzepak) i 20 % (makuch słonecznikowy);

Czwartek, 24 marca 2022 r.

- L. mając na uwadze, że Ukraina stała się ważnym dostawcą UE: głównym dostawcą kukurydzy (średnio 9,2 megaton, tj. 57 % dostaw), rzepaku (2 megatony, tj. 42 % europejskiego importu w ujęciu ilościowym), ziaren słonecznika (0,1 megaton, tj. 15 %) i makuchu słonecznikowego (1,3 megatony, tj. 47 % importu), oraz w mniejszym stopniu pszenicy (1 megaton, tj. 30 % importu); mając na uwadze, że również Rosja, choć w mniejszym zakresie, jest dla UE ważnym dostawcą pszenicy (0,5 megatony, tj. 11 %), ale przede wszystkim makuchu rzepakowego (0,2 megatony, tj. 50 %), makuchu słonecznikowego (0,9 megatony, tj. 34 %) i nasion słonecznika (0,3 megatony, tj. 35 %);
- M. mając na uwadze, że ceny na światowych rynkach rolnych rosły jeszcze przed rosyjską inwazją na Ukrainę, po części wskutek kryzysu klimatycznego i w konsekwencji pandemii COVID-19; mając na uwadze, że wzrost cen energii w Europie ma istotny wpływ na sektor rolny, rybołówstwo i akwakulturę, gdyż rosną ceny nawozów i koszty energii ponoszone przez rolników;
- N. mając na uwadze, że od początku konfliktu gwałtownie wzrosły światowe ceny produktów rolnych (od + 5 % do + 10 % w zależności od produktu), zbliżając się do cen z sezonu handlowego 2007–2008;
- O. mając na uwadze, że według szacunków Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) niedobór dostaw na świecie spowodowany nagłym i drastycznym zmniejszeniem eksportu zbóż i nasion słonecznika z Rosji i Ukrainy może spowodować, że międzynarodowe ceny żywności i pasz znacznie przekroczą dotychczasowy, już i tak wysoki poziom;
- P. mając na uwadze, że UE nie tylko importuje pszenicę, ale także ją eksportuje, zwłaszcza do krajów Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej – rocznie około 6 mln ton; mając na uwadze, że kraje te są zależne przede wszystkim od Rosji i Ukrainy, a w dalszej kolejności od UE;
- Q. mając na uwadze, że wspólna polityka rybołówstwa i wspólna polityka rolna (WPR) ma służyć m.in. zaopatrzeniu rynku UE w żywność o wysokiej wartości odżywczej, zmniejszaniu zależności rynku UE od importu żywności oraz gwarantowaniu konsumentom rozsądnych cen żywności; mając na uwadze, że pandemia COVID-19, a teraz także rosyjska inwazja na Ukrainę pokazały jeszcze silniej, iż Unia musi poprawić swoje bezpieczeństwo żywnościowe i być mniej zależna od środków produkcji importowanych od pojedynczych dostawców spoza UE lub od niewielkiej liczby takich dostawców;
- R. mając na uwadze, że 9 marca 2022 r. Komisja zorganizowała pierwsze posiedzenie nowo utworzonego europejskiego mechanizmu gotowości i reagowania na wypadek kryzysu bezpieczeństwa żywnościowego (EFSCM) – na posiedzeniu rozmawiano o bezpieczeństwie żywnościowym, skutkach wzrostu cen energii i środków produkcji oraz konsekwencjach wojny w Ukrainie; mając na uwadze, że mechanizm ten ma zwiększyć gotowość na sytuacje kryzysowe dzięki poprawie koordynacji i wymianie dobrych praktyk;
- S. mając na uwadze, że UE jest w dużym stopniu zależna od rosyjskich paliw kopalnych; mając na uwadze, że około 90 % gazu zużywanego w UE to gaz importowany, a w 2021 r. 45 % tego importu do państw członkowskich UE – na różnych poziomach – pochodziło z Rosji; mając na uwadze, że Rosja była również największym dostawcą ropy naftowej do Europy – z tego kraju pochodziło 27 % tego surowca, ponad trzy razy więcej niż z kolejnego państwa pod względem wielkości przywozu, czyli z Norwegii; mając na uwadze, że ta zewnętrzna zależność od energii ma bezpośredni wpływ na produkcję rolną;
- T. mając na uwadze, że w wyniku konfliktu rosną ceny energii, środków produkcji i żywności, a to oznacza, że coraz więcej osób będzie zagrożonych ubóstwem (oprócz 97 milionów osób już nim zagrożonych); mając na uwadze, że w związku z tym potrzebne są środki socjalne, które pomogą producentom i konsumentom poradzić sobie w tej sytuacji;
- U. mając na uwadze, że bezpieczeństwo żywnościowe nie oznacza wyłącznie dostępności artykułów żywnościowych, ale według FAO obejmuje również prawo do żywności oraz dostępność zdrowej żywności dla wszystkich ludzi;
- V. mając na uwadze, że wpływ prowadzonej przez Rosję, a niesprowokowanej i nieuzasadnionej wojny na bezpieczeństwo żywnościowe pogorszył i tak już trudną sytuację, którą spowodowały pandemia COVID-19, wyjątkowe susze na południu UE, zmiana klimatu i utrata różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że kryzys ten ma bezpośredni i pośredni wpływ na sektor rolno-spożywczy i sektor żywności pochodzenia wodnego;

Czwartek, 24 marca 2022 r.

- W. mając na uwadze, że UE musi być nie tylko bardziej niezależna w strategicznych obszarach, takich jak obronność czy dostawy energii, ale musi też być w stanie nieprzerwanie zapewniać bezpieczeństwo żywnościowe przez zwiększanie odporności w sektorach, w których jest silnie uzależniona od importu; mając na uwadze, że kryzys ukraiński ponownie pokazał, iż bezpieczeństwa żywnościowego nie można przyjmować za rzecz daną nam na zawsze; mając na uwadze, że europejską produkcję żywności należy uznać za sektor strategiczny;
- X. mając na uwadze, że podstawą UE jest zasada solidarności, a jeśli nie zaczną działać niezwłocznie, to największe konsekwencje poniosą najślabsi;
- Y. mając na uwadze, że kryzys ten ma bezpośredni i pośredni wpływ na sektor rolno-spożywczy oraz sektor żywności pochodzenia wodnego – skutki bezpośrednie wiążą się z przerwaniem wymiany handlowej z Rosją i Ukrainą, a skutki pośrednie dotyczą wahań cen i kosztów produkcji;
- Z. mając na uwadze, że wzrost cen energii, paliw, nawozów, surowców i produktów rolnych ma poważny wpływ na sektor rolno-spożywczy i sektor żywności pochodzenia wodnego, gdyż powoduje istotny wzrost kosztów produkcji, co zagraża ciągłości produkcji i może prowadzić do zakłóceń w łańcuchu dostaw;
- AA. mając na uwadze, że Rosja jest szóstym co do wielkości partnerem handlowym Unii pod względem wartości unijnego eksportu produktów rolno-spożywczych⁽²⁾; mając na uwadze, że zakłócenia w handlu i nałożone sankcje będą wymagały środków łączących, w tym znalezienia rynków alternatywnych dla unijnych produktów rolnych;
- AB. mając na uwadze, że kryzysy żywnościowe może wywoływać spekulowanie produktami spożywczymi;
- AC. mając na uwadze, że Rosja jest czołowym eksporterem syntetycznych nawozów azotowych i ich składników, a Białoruś – ważnym eksporterem nawozów potasowych; mając na uwadze, że ceny nawozów azotowych w dużej mierze zależą od cen gazu ziemnego, a Rosja zajmuje ważną pozycję rynkową jako producent gazu; mając na uwadze, że w wyniku inwazji na Ukrainę Rosja ogłosiła 4 marca 2022 r., że zawiesza eksport nawozów mineralnych;
- AD. mając na uwadze, że oprócz dużej zależności od importu nawozów z Rosji Unia jest też zależna od importu energii z paliw kopalnych do produkcji nawozów oraz od importu potażu z Białorusi, co doprowadzi do poważnych zakłóceń w dostawach, gdy tymczasem ceny nawozów wzrosły w ostatnim roku o 142 %, a energia i nawozy to 20 % kosztów produkcji ponoszonych przez rolników⁽³⁾; mając na uwadze, że zakup gazu to 60–80 % kosztów produkcji najważniejszych nawozów azotowych⁽⁴⁾; mając na uwadze, że wysokie ceny gazu spowodowały już do tymczasowego zamknięcia niektórych zakładów przemysłu nawozowego; mając na uwadze, że niektórzy producenci nawozów już teraz nie przyjmują zamówień od rolników z powodu braku surowców;
- AE. mając na uwadze, że wiele produktów nawozowych pochodzi z ekologicznych źródeł składników pokarmowych, a nie stosuje się ich obecnie jako substytutów nawozów chemicznych; mając na uwadze, że rozpowszechnienie tych nawozów może być rozwiązaniem, które pozwoli zmniejszyć zależność UE od nawozów sztucznych zgodnie z celami Zielonego Ładu; mając na uwadze, że zwłaszcza stosowanie przetworzonego obornika, biowęgla i odchodów owadów może obniżyć koszty nawozów ponoszone przez rolników;
- AF. mając na uwadze, że w UE znacznie wzrosły ceny paliw i w wielu państwach członkowskich osiągnęły rekordowo wysoki poziom; mając na uwadze, że jeżeli ta tendencja się utrzyma, sytuacja gospodarcza rolników i rybaków stanie się nie do wytrzymania, na przykład kutry rybackie nie będą mogły wypływać w morze, gdyż nie zarobią więcej, niż wynoszą koszty operacji połowowych;
- AG. mając na uwadze, że unijne sektory rybołówstwa, akwakultury i przetwórstwa oferują wysokiej jakości produkty rybołówstwa i akwakultury oraz odgrywają fundamentalną rolę dla bezpieczeństwa żywnościowego na świecie; mając na uwadze, że sektor rybołówstwa od dawna dostarcza konsumentom europejskim wysokiej jakości produktów, które spełniają wysokie normy żywienia i bezpieczeństwa żywności, i należy obecnie do światowej czołówki pod względem zrównoważonego rozwoju;

⁽²⁾ Komisja Europejska, Dane statystyczne o handlu produktami rolno-spożywczymi między Unią Europejską a Rosją, 2021.

⁽³⁾ Wskaźnik cen środków produkcji rolnej, Eurostat (od III kw. 2020 r. do III kw. 2021 r.).

⁽⁴⁾ Fertilizers Europe, „Priorytety polityczne, konkurencyjność przemysłu, koszty energii”, *Fertilizers Europe*, data dostępu: 16 marca 2022 r.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

- AH. mając na uwadze, że prawidłowe funkcjonowanie jednolitego rynku europejskiego jest warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że w wyniku rosyjskiej inwazji na Ukrainę rząd Węgier podjął niedawno decyzję o zakazie wszelkiego eksportu zboża, łamiąc zarówno własne zobowiązania traktatowe, jak i zasadę solidarności w UE;
- AI. mając na uwadze, że wpływ na detaliczne ceny żywności należy rozpatrywać w kontekście skutków pandemii COVID-19, która przyczyniła się do wzrostu cen jeszcze przed wybuchem wojny; mając na uwadze, że ceny żywności w UE w styczniu 2022 r. były o 4,7 % wyższe niż w tym samym miesiącu roku poprzedniego ⁽⁵⁾; mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich, zwłaszcza w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, ceny żywności wzrosły jeszcze bardziej;
- AJ. mając na uwadze, że uszczuplenie zapasów paszy będzie miało poważne konsekwencje dla wielu gospodarstw hodowlanych; mając na uwadze sygnały z kilku państw członkowskich, że jeżeli obecna sytuacja się utrzyma, to grozi im wyczerpanie zapasów paszy do Wielkanocy;
- AK. mając na uwadze, że można osiągnąć i utrzymać po wyjściu z obecnego kryzysu istotne synergie, np. zrównoważone praktyki rolnicze poprawiające jakość gleby, a tym samym produktywność oraz inne funkcje i usługi ekosystemowe, w tym sekwestrację dwutlenku węgla i regulację jakości wody; mając na uwadze, że model produkcji i konsumpcji żywności, napojów i innych produktów rolnych w UE powinien być spójny z polityką i zobowiązaniami UE, w tym z celami zrównoważonego rozwoju ONZ i z porozumieniem paryskim, aby zapewnić solidną równowagę między trzema filarami zrównoważonego rozwoju;
- AL. mając na uwadze, że trzeba szybko rozwiązać problem marnowania żywności na wszystkich etapach łańcucha dostaw, by zmniejszyć presję na dostawy żywności w Europie, zwłaszcza że co roku w UE marnuje się 88 mln ton żywności, której koszt szacuje się na 143 mld EUR; mając na uwadze, że rozwiązanie problemu marnowania żywności z wykorzystaniem środków służących osiągnięciu unijnego celu ograniczenia marnotrawienia żywności o 30 % do 2025 r. i o 50 % do 2030 r. w porównaniu ze scenariuszem odniesienia z 2014 r., a także środków mających na celu usunięcie zbędnych przeszkód prawnych dla ponownego przetwarzania odpadów na organiczne nawozy sztuczne miałyby natychmiastowy pozytywny wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe w UE;
1. z całą mocą potępia nielegalną, niesprowołowaną i nieuzasadnioną napaść wojskową Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i inwazję na Ukrainę, a także udział Białorusi w tej agresji; żąda od Federacji Rosyjskiej niezwłocznego zaprzestania wszelkich działań zbrojnych w Ukrainie, bezwarunkowego wycofania wszystkich oddziałów wojskowych i paramilitarnych oraz sprzętu wojskowego z całego uznanego przez społeczność międzynarodową terytorium Ukrainy, nieblokowania korytarzy humanitarnych oraz pełnego respektowania integralności terytorialnej, suwerenności i niepodległości Ukrainy w jej uznanych przez społeczność międzynarodową granicach, by przywrócić pokój i umożliwić w ten sposób bezpieczne warunki do rozpoczęcia odbudowy żywotnych systemów gospodarczych, społecznych, zdrowotnych i żywnościowych;
 2. wyraża jednomyślnie solidarność z mieszkańcami Ukrainy i bezbrzeżny żal z powodu tragicznej śmierci wielu ludzi i cierpienia spowodowanego rosyjską agresją oraz podkreśla, że ataki na ludność i infrastrukturę cywilną, a także ataki bez rozróżnienia celu są zakazane na mocy międzynarodowego prawa humanitarnego;
 3. z zadowoleniem przyjmuje szybkie przyjęcie przez Radę sankcji mających skłonić Federację Rosyjską do zaprzestania ataków na Ukrainę; w świetle ostatnich ataków, w tym ataków na obszary mieszkalne i infrastrukturę cywilną, podkreśla jednak, że niezbędne są dalsze surowe sankcje;
 4. domaga się, by Federacja Rosyjska natychmiast zaprzestała ostrzału szpitali, przedszkoli, szkół, teatrów, domów spokojnej starości i innej infrastruktury cywilnej; z całą stanowczością potępia takie działania i podkreśla, że jeżeli nie położy się kresu atakom bez rozróżnienia celu, nie będzie można powrócić do normalnego życia ani wznowić produkcji żywności w całej Ukrainie i na jej obszarach rolniczych i połowowych, ani też przywrócić normalnego transgranicznego przepływu żywności, produktów i środków produkcji niezbędnych w rolnictwie, rybołówstwie, akwakulturze i produkcji żywności, rozwiązującego problemy transportowe w eksporcie żywności i produkcji towarowej;

⁽⁵⁾ Eurostat, Narzędzie monitorowania cen żywności, 2022.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

5. podkreśla, że trzeba przywrócić stabilność w Ukrainie, by móc odbudować rolnictwo i zagwarantować krajowi bezpieczeństwo żywnościowe; wzywa Unię do dołożenia wszelkich starań, by w miarę możliwości wesprzeć produkcję rolną w Ukrainie przez dostarczenie nasion, paliw i nawozów, których brakuje;
6. wzywa do dołożenia wszelkich starań, by na wszelkie sposoby zabezpieczyć nadchodzący sezon zasiewów i zbiorów w Ukrainie; podkreśla, że potrzebna jest pomoc humanitarna, by stawić czoła sytuacjom bezpośrednio zagrażającym życiu, takim jak obecna sytuacja w Ukrainie;
7. przypomina, że zamknięto kilka ukraińskich portów nad Morzem Czarnym, co zakłóciło międzynarodowy handel żywnością, oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie, by umożliwiły bezpieczny transport i stworzyły korytarze do przewozu żywności z Ukrainy i do Ukrainy, przez alternatywne porty oraz z wykorzystaniem transportu kolejowego i drogowego;
8. podkreśla, że wojna w Ukrainie najbardziej uderzy w kraje położone w pobliżu obszaru objętego konfliktem, kraje o kruchej, rozwijającej się gospodarce oraz kraje przyjmujące większość uchodźców ukraińskich; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by wspierały te kraje i zapewniły im odpowiednio duże dostawy żywności;
9. jest głęboko zaniepokojony wpływem obecnych zakłóceń w rolnictwie, rybołówstwie i akwakulturze na bezpieczeństwo żywnościowe dla mieszkańców Ukrainy oraz wzywa Komisję i społeczność międzynarodową, by skoordynowały swe działania i zapewniły wszystkim regionom i miastom odczuwającym te zakłócenia solidny długoterminowy program żywnościowej pomocy humanitarnej, z wykorzystaniem wszelkich możliwych forów, w tym Komitetu ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego, by zrekompensować brak ukraińskiej produkcji żywności i zakłócenia w łańcuchu żywnościowym;
10. wzywa do natychmiastowej i skoordynowanej reakcji oraz do uruchomienia unijnego mechanizmu ochrony ludności, aby maksymalnie zwiększyć wsparcie dla Ukrainy, zwłaszcza w postaci pomocy humanitarnej i żywnościowej, a także przez zapewnienie bezpiecznych unijnych korytarzy humanitarnych oraz zaoferowanie żywności i schronienia wszystkim osobom uciekającym z kraju; podkreśla, że choć szacowane unijne finansowe wsparcie humanitarne wyniosło dotąd około 500 mln EUR, potrzebne jest dalsze wsparcie; podkreśla zwłaszcza, że Unia powinna udzielić pomocy humanitarnej mieszkańcom Ukrainy, aby zapewnić w krótkiej perspektywie bezpieczeństwo żywnościowe w Ukrainie, oraz wszystkim uchodźcom w Unii, z wykorzystaniem programów „Działania w ramach polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie” i „Wsparcie na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy”, a także przez zwiększenie pomocy finansowej w postaci wkładu w plan szybkiego reagowania FAO dla Ukrainy; podkreśla, że trzeba znaleźć dodatkowe środki finansowe, ponieważ głównym zadaniem funduszy polityki spójności jest zapewnianie jednolitego rozwoju państw członkowskich UE; wzywa Unię do koordynowania działań z agencjami ONZ i wszystkimi partnerami działającymi na miejscu, by zapewnić pilną pomoc żywnościową i środki do życia osobom dotkniętym wojną w Ukrainie;
11. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zwiększyły wkład do Światowego Programu Żywnościowego przez wykorzystanie rezerwy na pomoc solidarnościową i nadzwyczajną przewidzianej w wieloletnich ramach finansowych; zauważa, że Komisja i państwa członkowskie przekazują programowi odpowiednio 465 mln EUR i 1,47 mld EUR rocznie; zaznacza też, że rezerwa na pomoc solidarnościową i nadzwyczajną wynosi 1,2 mld EUR, z czego aż 35 % (420 mln EUR) można przeznaczyć dla krajów spoza UE; podkreśla, że dostępna kwota rezerwy na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej może być niewystarczająca i że może być potrzebna dodatkowa elastyczność budżetowa;
12. podkreśla, że obecny konflikt w Ukrainie ujawnia słabości światowego systemu żywnościowego; apeluje zatem do Unii, by gwarantowała prawa krajów rozwijających się do suwerenności żywnościowej, gdyż jest to środek do osiągnięcia bezpieczeństwa żywnościowego, zmniejszenia ubóstwa, powstania sprzyjających włączeniu społecznemu, zrównoważonych i sprawiedliwych światowych łańcuchów dostaw oraz rynków lokalnych i regionalnych, z naciskiem na rolnictwo rodzinne i dostęp do żywności po przystępnych cenach;
13. uważa, że UE wraz z innymi organami międzynarodowymi nie może tolerować sztucznego zawyżania cen i musi zapobiegać zachowaniom spekulacyjnym zagrażającym bezpieczeństwu żywnościowemu lub dostępowi do żywności słabszych krajów i grup ludności, monitorując rynki wpływające na system żywnościowy, w tym rynki kontraktów terminowych, by zapewnić pełną przejrzystość, oraz wymieniając wiarygodne dane i informacje o rozwoju sytuacji na światowym rynku żywności;

Czwartek, 24 marca 2022 r.

14. wzywa Komisję, by wskazała i ułatwiła zastosowanie środków, które zaradzą gospodarczym i społecznym skutkom rosyjskiej inwazji, zwłaszcza w rolnictwie, rybołówstwie i akwakulturze, co zapewni bezpieczeństwo żywnościowe dzięki podjęciu działań niezbędnych do ochrony gospodarstw rolnych, rybaków i zakładów akwakultury w UE za pomocą środków wspierających, mających dawać pewność i lepszą gwarancję utrzymania, a w razie potrzeby zwiększenia produkcji żywności przez europejskich rolników i rybaków;

15. wzywa Komisję i Radę do współpracy z partnerami UE na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej w dziedzinie bezpieczeństwa żywnościowego; uważa, że UE powinna być gotowa pomóc tym partnerom w zorganizowaniu nadzwyczajnej konferencji na temat bezpieczeństwa żywnościowego, którą poprowadzoną, by rozwiązać problem krótkoterminowych niedostatków w dostawach żywności i średnioterminowego problemu odporności rolnictwa w danym regionie;

16. zauważa, że prowadzone ataki, w powiązaniu z zakłóceniami w handlu z powodu wojny, uniemożliwiają dostarczanie do UE niezbędnych zasobów, począwszy od energii i nawozów, a kończąc na podstawowych produktach chemicznych i rolnych; podkreśla, że europejscy obywatele, producenci żywności i konsumenci są w tej sytuacji gotowi ponieść część obciążeń spowodowanych wojną, w wyrazie solidarności z bohaterskim narodem ukraińskim;

17. podkreśla, że UE jest największym na świecie importerem i eksporterem produktów rolno-spożywczych i żywności pochodzenia wodnego; zwraca uwagę, że chcąc zwiększyć długoterminową odporność swoich systemów rolno-spożywczych i sektora żywności pochodzenia wodnego, UE powinna zmniejszać swoją zależność od importu energii, towarów pierwotnych, substancji i produktów chemicznych z państw trzecich oraz wspierać technologie i praktyki mniej zależne od tych środków produkcji; podkreśla, że rozwiązania krótko- i średnioterminowe mające zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe obejmują dywersyfikację dostaw z państw trzecich, i wzywa Komisję, by zbadała możliwe źródła dostaw spełniające unijne normy zrównoważonego rozwoju międzynarodowego oraz by zawarła nowe umowy dwustronne lub rozszerzyła zakres dotychczasowych;

18. wzywa Komisję, by antycypowała potencjalne rosyjskie kontrsankcje, które mogą wpłynąć na sektor rolno-spożywczy i sektor żywności pochodzenia wodnego, podobnie jak sankcje nałożone w 2014 r., oraz by wskazała i otworzyła nowe rynki w celu przekierowania eksportu produktów spożywczych;

19. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by ściśle monitorowały rynki rolno-spożywcze i rynki żywności pochodzenia wodnego, zwracając szczególną uwagę na spekulacje cenowe, a także by zapewniały integralność jednolitego rynku; apeluje zwłaszcza o comiesięczne analizy rynkowych produktów rolnych oraz produktów rybołówstwa i akwakultury w podziale na sektory, obejmujące ceny, wolumeny i łańcuchy dostaw; z zadowoleniem przyjmuje wykorzystanie przez Komisję nowo utworzonego stałego europejskiego mechanizmu gotowości i reagowania na kryzysy związane z bezpieczeństwem żywnościowym, skupiającego ekspertów z ośrodków publicznych i prywatnych w tych sektorach; wzywa jednak Komisję, by przekazywała Parlamentowi treść tych dyskusji, by mógł on korzystać ze wszystkich informacji potrzebnych do zarządzania kryzysem;

20. ponawia swoje wcześniejsze apele o znaczne zmniejszenie zależności energetycznej, zwłaszcza od rosyjskiego gazu, ropy i węgla, m.in. przez dywersyfikację źródeł energii oraz poprawę efektywności energetycznej i przyspieszenie procesu przechodzenia na czystą energię; podkreśla, że sankcje mogą w szczególny sposób wpłynąć na europejskie gospodarstwa domowe, jeśli chodzi o ceny żywności i koszty energii, i że nie należy oczekiwać od nich, że bez uzyskania wsparcia będą ponosić koszty tego kryzysu; wzywa zatem państwa członkowskie do przygotowania planów i wsparcia dla gospodarstw domowych w przewyżnianiu kryzysu związanego z kosztami utrzymania;

21. przypomina, że dramatyczny wzrost cen nawozów, mający znaczny wpływ na cały sektor rolno-spożywczy, nastąpił jeszcze przed rosyjską inwazją na Ukrainę; podkreśla, że ceny te będą nadal rosły, ponieważ są powiązane z cenami gazu ziemnego; wzywa zatem Komisję, by zaczęła znosić cła antidumpingowe na nawozy produkowane w państwach trzecich; ubolewa ponadto, że Komisja nie wspomniała konkretnie o nawozach w komunikacie z 8 marca 2022 r. zatytułowanym „REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie”⁽⁶⁾;

⁽⁶⁾ COM(2022)0108.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

22. domaga się, by UE gruntownie rozważyła swoje strategie na rzecz zapewnienia pełnej niezależności od rosyjskich dostaw surowców krytycznych, i podkreśla, że nie może już być powrotu do status quo; wzywa do stworzenia na nowo łańcuchów dostaw i do prowadzenia wymiany handlowej w sposób zapewniający niezależność od rosyjskich dostaw;

23. apeluje o wspieranie i uproszczenie dostępu do środków służących efektywności energetycznej, by zmniejszyć obciążenie rolników i rybaków bezpośrednimi nakładami energetycznymi; zauważa, że chociaż w gospodarstwach rolnych istnieje ogromny potencjał w zakresie produkcji energii wiatrowej i słonecznej, nadal istnieją znaczne przeszkody i wyzwania związane z produkcją energii z odnawialnych źródeł na małą skalę; wzywa Komisję i organy krajowe do zajęcia się głównymi przeszkodami dla produkcji energii ze źródeł odnawialnych wskazanymi przez rolników, a mianowicie złożonymi procedurami udzielania zezwoleń i dotacji, wysokimi kosztami inwestycji, długimi okresami zwrotu i ograniczonym dostępem do kredytów;

24. podkreśla, że integralną częścią planu działania UE mającego na celu zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego UE musi być strategia zwiększenia niezależności energetycznej UE od dostaw z Rosji, w tym całkowita rezygnacja z projektów Nord Stream i Nord Stream 2, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpieczeństwa energetycznego UE;

25. wzywa Komisję, by oceniła możliwość i wykonalność uruchomienia dodatkowego wsparcia finansowego dla sektorów odczuwających największe trudności oraz by podjęła pilne, ukierunkowane i tymczasowe działania mające pomóc rolnikom zamortyzować skutki znacznego wzrostu cen nawozów;

26. zauważa, że aby zmniejszyć zależność od nawozów chemicznych, trzeba jak najszybciej zacząć wykorzystywać alternatywne ekologiczne źródła składników pokarmowych i obieg składników pokarmowych; wzywa Komisję, by zajęła się prawnymi i praktycznymi przeszkodami w wykorzystaniu tego rozwiązania do zmniejszenia zależności od importu nawozów, po pierwsze dzięki przejściu na nawozy organiczne, a po drugie dzięki dalszemu wspieraniu badań i innowacji na szczeblu UE; wzywa Komisję, by w szczególności podjęła niezbędne środki, w tym ustawodawcze, służące szerszemu wykorzystaniu ekologicznych produktów nawozowych uzyskiwanych z osadów ściekowych, przetworzonego obornika, biowęgla i odchodów owadów, by zastąpić nawozy sztuczne, pod warunkiem że nie będzie to sprzeczne z celami strategii „Od pola do stołu”;

27. podkreśla wzajemne powiązania między zrównoważonym rozwojem a zwiększonym obiegiem zamkniętym w rolnictwie przy odchodzeniu od uzależnienia od paliw kopalnych, importowanej energii i nawozów sztucznych oraz przechodzeniu na bardziej ekologiczne, odnawialne alternatywy;

28. wzywa Komisję, by podniosła limity zużycia azotu z obornika zwierzęcego, np. azotu odzyskiwanego z obornika lub RENURE, jako alternatywy dla nawozów sztucznych, dostosowując je do limitów dotyczących nawozów; wzywa Komisję, by zarówno rozważyła tymczasowe odstępstwo w celu szybkiego obniżenia kosztów nawozów, jak i podjęła prace nad przepisami na dłuższą perspektywę, by poprawić obieg zamknięty w gospodarstwach rolnych i zmniejszyć zależność od zasobów z państw trzecich;

29. wzywa Komisję, by zapewniła państwom członkowskim elastyczność umożliwiającą tymczasowe zezwolenie rolnikom na produkcję rolną na obszarach proekologicznych, z wykorzystaniem w razie potrzeby środków ochrony roślin i nawozów;

30. ze względu na wyjątkowe okoliczności uznaje pilną potrzebę wprowadzenia tymczasowych i odwracalnych środków mających zwiększyć unijną produkcję w sezonie zbiorów w 2022 r., by przyczynić się do bezpieczeństwa żywnościowego w Unii; ponieważ trzeba przezwyciężyć problem obecnego niedoboru roślin wysokobiałkowych, wzywa Komisję do przyspieszenia procedur administracyjnych, by w tym roku, przejściowym dla WPR, móc wykorzystywać grunty ugorowane do produkcji roślin wysokobiałkowych, do spożycia przez ludzi lub na paszę, nie zwiększając zależności od środków produkcji; apeluje o priorytetowe potraktowanie upraw wysokobiałkowych; zwraca się do Komisji, by przeprowadziła w odpowiednim czasie ponowną ocenę sytuacji i w razie potrzeby zaproponowała dalsze odpowiednie środki na 2023 r.;

31. uważa, że należy ocenić i kontynuować prace nad zmianami w systemach sadzenia, by w okresie wegetacji w 2022 r. uzyskać większą ilość żywności i paszy wytwarzanych w UE, co wzmocni systemy produkcji i pozwoli zwiększyć autonomię w perspektywie średnio- i długoterminowej;

Czwartek, 24 marca 2022 r.

32. wzywa Komisję, by zapewniła wykorzystywanie gruntów rolnych wyłącznie do produkcji żywności i paszy w celu zagwarantowania bezpieczeństwa żywnościowego nie tylko obywatelom UE, ale także milionom uchodźców w UE;
33. podkreśla, że silny i zrównoważony sektor rolny w całej UE oraz prosperujące i zrównoważone środowisko wiejskie, wspierane dzięki zdecydowanej WPR, to podstawowe warunki sprostania wyzwaniu, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego; podkreśla, że rolnictwo ma istotną wartość dla UE i jej rozwoju politycznego i gospodarczego, a także ogromny wpływ na społeczeństwo, gdyż wytwarza żywność, daje zatrudnienie na obszarach wiejskich oraz oferuje żywotność gospodarczą i jakość życia na tych obszarach, a ogólnie – rozwój obszarów wiejskich;
34. apeluje o niezwłoczne zastosowanie środków przeciwdziałających zakłóceniom rynku, o których mowa w art. 219 rozporządzenia o jednolitej wspólnej organizacji rynku (⁽⁷⁾), by wesprzeć sektory odczuwające największe trudności, oraz o równoczesne sięgnięcie w tym celu do rezerwy kryzysowej; ponadto wzywa Komisję, by była gotowa do wprowadzenia na mocy rozporządzenia dalszych nadzwyczajnych środków rynkowych, np. do zastosowania art. 222;
35. apeluje do Komisji o danie państwom członkowskim pełnej jasności w odniesieniu do klauzuli siły wyższej w obecnej i nowej WPR, a także w dalszych aktach prawnych;
36. jest zdania, że zwiększenie produkcji jest dziś sprawą pilniejszą niż kiedykolwiek wcześniej, a krajowe plany strategiczne należy ocenić, by wprowadzić niezbędne dostosowania do nowych okoliczności, w tym odpowiednie mechanizmy elastyczności w celu zwiększenia areалу gruntów pod uprawę;
37. apeluje do Komisji o podjęcie wszelkich niezbędnych środków, w szczególności dotyczących pomocy państwa, aby umożliwić niezbędne wsparcie sektorów najbardziej dotkniętych kryzysem;
38. wzywa Komisję do rozważenia zmiany tymczasowych przepisów o pomocy państwa, przyjętych w marcu 2020 r., by umożliwić państwom członkowskim korzystanie z pełnej elastyczności w dziedzinie pomocy państwa w celu wspierania gospodarki;
39. podkreśla, że nadzwyczajne środki na rzecz rozwoju obszarów wiejskich przewidziane w związku z pandemią COVID-19 należy przedłużyć, by rozwiązać bieżące problemy z płynnością finansową, które zagrażają rentowności działalności rolniczej i są zagrożeniem dla małych przedsiębiorstw przetwarzających, wprowadzających do obrotu lub rozwijających produkty rolne;
40. uważa, że należy przyjąć środki gwarantujące większą elastyczność przywozu najważniejszych towarów (zwłaszcza zbóż, soi i nawozów) z krajów spoza UE bez podważania standardów Unii;
41. ponownie podkreśla swoje zaangażowanie na rzecz zrównoważoności i bezpieczeństwa żywnościowego i podkreśla, że cała importowana żywność i pasza musi spełniać unijne normy zrównoważoności i bezpieczeństwa żywności, w tym najwyższe dopuszczalne poziomy pozostałości pestycydów i środków przeciwdrobnoustrojowych; potępia wszelkie propozycje zmierzające do wykorzystania obecnego kryzysu do obniżenia tych wymogów i zobowiązań;
42. wzywa zwłaszcza Komisję, by wspierała organizacje sektorowe w poszukiwaniu nowych rynków importowych, które zagwarantują dostawy żywności i środków produkcji rolnej, zwłaszcza dla zwierząt gospodarskich, a przez to pozwolą uniknąć ryzyka dla bezpieczeństwa żywnościowego w Europie;
43. apeluje do Rady i Komisji o pilne uwolnienie rezerwy kryzysowej w wysokości 479 mln EUR, aby pomóc sektorowi rolnemu w sprostaniu obecnym wyzwaniom rynkowym; zauważa jednak, że po wyczerpaniu tej rezerwy kryzysowej nie można jej uzupełnić środkami z WPR; apeluje zatem o natychmiastowe uwolnienie dodatkowych środków finansowych gotowych do uruchomienia na wypadek wyczerpania rezerwy kryzysowej;
44. w związku z niedoborem roślin wysokobiałkowych wzywa Komisję, by zaproponowała całościową europejską strategię białkową w celu zwiększenia europejskiej produkcji białka i ograniczenia zależności UE od państw trzecich w tym zakresie;

(⁷) Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

45. podkreśla, że na poziomie produkcji trzeba efektywniejszych środków i zachęt, by budować odporność, co obejmuje np. zwiększenie obiegu zamkniętego i samowystarczalności w zakresie nakładów przy jednoczesnym zachowaniu zdolności produkcyjnych i konkurencyjności rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury w UE, a także przejście na rolnictwo precyzyjne, rozwój i przyspieszenie dostępu do rynków alternatywnych źródeł białka, nawozy ekologiczne, mikrobiologiczną ochronę upraw i agroekologię, zgodnie z celami Zielonego Ładu, a także trzeba rozważyć umożliwienie w tym roku, przejściowym dla WPR, wykorzystania tymczasowych i krótkoterminowych mechanizmów elastyczności obejmujących warunki i odstępstwa oraz przyspieszyć procedury administracyjne, aby osiągnąć tę elastyczność, zwłaszcza ze względu na brak inwestycji, niską płynność i niepewność na rynku spowodowaną zaistniałymi okolicznościami;

46. apeluje do Komisji o wykazanie się elastycznością w wypłacaniu zaliczek dla producentów i zwraca uwagę na potrzebę zabezpieczenia przepływów pieniężnych rolników, a także wzywa w związku z tym Komisję do zwiększenia poziomu zaliczek z tytułu płatności bezpośrednich oraz środków obszarowych i działań związanych ze zwierzętami w ramach rozwoju obszarów wiejskich z 50 % do 70 % w przypadku płatności z tytułu wsparcia dochodu oraz z 75 % do 85 % w przypadku niektórych płatności na rzecz rozwoju obszarów wiejskich;

47. wzywa państwa członkowskie, by zastosowały środki i wykorzystywały dostępne narzędzia do poprawy swoich łańcuchów dostaw żywności; podkreśla, że środki te nie mogą zagrażać integralności rynku wewnętrznego ani podważać działań mających zwiększyć odporność łańcucha dostaw żywności w całej Unii, nie mogą też zwiększać zależności energetycznej od zasobów rosyjskich;

48. wzywa Komisję, by zastosowała środki nadzwyczajne, w tym dopłaty do prywatnego przechowywania, w przypadku produktów rolnych napotykających problemy ze zbytem; odnotowuje zamiar udzielenia takiej pomocy sektorowi wieprzowiny; wzywa Komisję, by utworzyła mechanizm, który da organizacjom pozarządowym i innym podmiotom dostęp do produktów pochodzących z prywatnego przechowywania, aby pomóc im zagwarantować bezpieczeństwo żywnościowe w Ukrainie; uważa, że mechanizm ten można również wykorzystywać za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w państwach członkowskich przyjmujących uchodźców, aby zaspokoić pilną potrzebę zapewnienia dodatkowej żywności; uważa ponadto, że fundusz może pomóc zapewnić osobom będącym w trudnej sytuacji, że nie ucierpią niewspółmiernie z powodu kryzysu;

49. podkreśla, że trzeba przyjąć środki zapobiegające barierom w swobodnym przepływie towarów, a zwłaszcza w swobodnym obrocie kluczowymi towarami, takimi jak zboża; apeluje o zagwarantowanie właściwego funkcjonowania jednolitego rynku produktów rolnych oraz unikanie zakazu eksportu do innych państw członkowskich; zwraca się do Komisji o szczególną czujność w tym względzie i podjęcie natychmiastowych działań w związku z wprowadzonym przez Węgry zakazem eksportu zbóż;

50. zwraca uwagę, że trzeba monitorować i egzekwować warunki uczciwej konkurencji na jednolitym rynku wobec nieuzasadnionych podwyżek cen niektórych produktów spożywczych; podkreśla, że trzeba intensywniej monitorować sytuacje, w których pewne przedsiębiorstwa mogłyby tworzyć na jednolitym rynku monopole w sektorze rolno-spożywczym i sektorze żywności pochodzenia wodnego, oraz zwraca uwagę, że trzeba niezwłocznie przeciwdziałać takim praktykom;

51. wzywa Komisję, by niezwłocznie opracowała szczegółowy plan działania na rzecz prawidłowego funkcjonowania naszych łańcuchów dostaw żywności i bezpieczeństwa żywnościowego w UE w perspektywie długoterminowej, z uwzględnieniem wniosków wyciągniętych ze skutków wojny w Ukrainie i innych możliwych zakłóceń, a w stosownych przypadkach także z doświadczeń z realizacji planu awaryjnego przedstawionego w listopadzie 2021 r.; wzywa Komisję do usuwania słabych punktów ujawnionych przez nadmierne uzależnienie od importu energii, pasz i nawozów od pojedynczych lub zbyt nielicznych dostawców oraz przez brak dywersyfikacji łańcuchów dostaw;

52. zauważa, że ten plan działania jest okazją, by przyspieszyć realizację celów Europejskiego Zielonego Ładu, co wzmocni odporność łańcuchów dostaw żywności w Unii w ramach zielonej gospodarki o obiegu zamkniętym i zapewni zachęty dla rolników, rybaków i innych zainteresowanych stron w całym łańcuchu dostaw żywności, by przechodzić na bardziej zrównoważone, wydajne i samowystarczalne metody i narzędzia produkcji dzięki większemu upowszechnieniu innowacyjnych narzędzi, technologii uprawy oraz zrównoważonych procesów i praktyk – wszystko to pomoże zmniejszyć zależność Unii od importu środków produkcji, między innymi dzięki krótkoterminowym inwestycjom, które zwiększą wykorzystanie technologii i praktyk służących osiągnięciu celów strategii „Od pola do stołu”;

Czwartek, 24 marca 2022 r.

53. ponownie podkreśla, że trzeba zwiększyć europejską autonomię strategiczną dotyczącą żywności, pasz i całego sektora rolnego, a jednocześnie utrzymać cele Zielonego Ładu, które mają chronić środowisko UE oraz jej obszary rolne, łowiska i ośrodki akwakultury;

54. utrzymuje, że cele określone w strategii „Od pola do stołu” i unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności należy analizować na podstawie kompleksowej oceny skutków w odniesieniu do europejskiego bezpieczeństwa żywnościowego i sytuacji w krajach ościennych, oraz nalega, aby Komisja uwzględniła te oceny skutków; wzywa Komisję, by uwzględniła w tym kontekście oceny skutków już opublikowane przez instytuty badawcze cieszące się uznaniem na arenie międzynarodowej;

55. podkreśla, że w pierwszej kolejności należy dolożyć wszelkich starań, aby nie dopuścić do niedoborów żywności, zwłaszcza w regionach znajdujących się w trudnej sytuacji, aby uniknąć powszechnej niestabilności geopolitycznej, oraz uważa, że przyczynienie się do światowego bezpieczeństwa żywnościowego jest obecnie moralnym obowiązkiem i nie może być uznawane za zagrożenie dla długoterminowych celów strategii „Od pola do stołu” i szerzej rozumianego Zielonego Ładu w kontekście bezpośrednich działań na rzecz zwiększenia odporności i budowania samowystarczalności pod względem nakładów; podkreśla, że środki mające zwiększyć efektywność wykorzystania środków produkcji, a także dostępność bardziej zrównoważonych alternatyw i praktyk oraz środki mające rozwiązać problem marnotrawienia żywności określone w strategii „Od pola do stołu” i w Zielonym Ładzie, a jednocześnie zmniejszyć zależność od czynników produkcji, takich jak szkodliwe środki ochrony roślin i nawozy chemiczne, to podstawowe elementy zapewniające solidne rolnictwo, rybołówstwo i akwakulturę w UE oraz łańcuch dostaw produktów rolno-spożywczych w perspektywie średnio- i długoterminowej;

56. przypomina jednak, że wnioski ustawodawcze sporządzone na podstawie celów i założeń strategii „Od pola do stołu” należy najpierw poddać całościowej ocenie skutków z uwzględnieniem potencjalnych konsekwencji rosyjskiej inwazji na Ukrainę dla europejskiego i światowego bezpieczeństwa żywnościowego, a przy wdrażaniu planów działania prowadzących do osiągnięcia celów strategii „Od pola do stołu” zadaniem współprawodawców będzie określenie warunków, które pozwolą uniknąć spadku poziomu produkcji rolnej, rybołówstwa lub akwakultury w Europie, lub ucieczki emisji; podkreśla, że w związku z trwającą wojną w Ukrainie i dalszym obciążeniem łańcuchów żywnościowych w rolnictwie, rybołówstwie i akwakulturze w UE tym pilniej trzeba analizować te skutki, starannie ocenić potencjalny wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe oraz zlecić kompleksowe badanie zależności naszego systemu żywnościowego od środków produkcji i ich źródeł;

57. uważa, że w obecnej sytuacji rynkowej nie można zrealizować ambicji zmniejszenia obszarów produkcyjnych o 10 %;

58. przyznaje, że zakłócenie stosunków handlowych sprzed inwazji wskazuje, iż UE musi pilnie zastanowić się, jak rozwinąć bardziej autonomiczne rolnictwo, rybołówstwo i akwakulturę produkujące żywność i pasze w perspektywie długoterminowej, zmniejszając zależność UE od importu i zwiększając produkcję wewnętrzną; podkreśla, że jest to szczególnie pilne w odniesieniu do produktów najbardziej zagrożonych wystąpieniem niedoborów z powodu wstrzymania eksportu z Ukrainy, takich jak zboża, nasiona oleiste, rośliny wysokobiałkowe i nawozy;

59. wyraża poważne zaniepokojenie gwałtownym wzrostem kosztów operacyjnych w sektorze rybołówstwa; zwraca uwagę, że wiele statków w całej Unii nie wypływa obecnie w morze, ponieważ ceny pierwszej sprzedaży ryb nie pokrywają zwiększonych kosztów produkcji;

60. jest zdania, że europejski sektor rybołówstwa ma podstawowe znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego w Unii, i ubolewa, że w czasie obecnego kryzysu sytuacja w tym sektorze znacznie się pogorszyła z powodu szybko rosnących światowych cen towarów ważnych dla tego sektora, a w szczególności z powodu wahań cen paliw, które sprawiły, że działalność połowowa przestała być rentowna; uważa, że w sytuacji tej potrzebna jest pilna pomoc, w tym bezpośrednie wsparcie; zwraca uwagę, że pomoc ta musi zapewniać ciągłość działalności unijnych flot rybackich, a co za tym idzie – kontynuację działalności na dalszych etapach łańcucha dostaw produktów rybołówstwa i akwakultury; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by uznały trudną sytuację sektora rybołówstwa i należycie ją uwzględniły w działaniach podejmowanych w przyszłości; zauważa, że chcąc rozwiązać problem wzrostu cen paliw w perspektywie długoterminowej, trzeba stymulować rozwój i stosowanie energooszczędnych innowacji;

Czwartek, 24 marca 2022 r.

61. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zapewniły jak najszybsze uruchomienie nowego Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, oraz zwraca się do Komisji o pilne przedłożenie wniosku, który umożliwi świadczenie pomocy nadzwyczajnej ze środków funduszu również w czasach takiego kryzysu jak wojna w Ukrainie; wzywa do uruchomienia wszelkich pozostałych środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury oraz gorąco apeluje do Komisji i państw członkowskich o przyspieszenie wdrażania pobrewitowej rezerwy dostosowawczej, by wsparcie mogło szybciej dotrzeć do obszarów dotkniętych skutkami brexitu;

62. wzywa Komisję, by zaproponowała środki nadzwyczajne wspierające rybołówstwo, akwakulturę i cały łańcuch wartości (przetwórstwo, handel detaliczny itp.) w UE; domaga się w tym kontekście, aby środki nadzwyczajne obejmowały: rekompensatę dla podmiotów gospodarczych za utracone dochody i koszty dodatkowe, wsparcie na rzecz tymczasowego zaprzestania działalności połowowej oraz wsparcie dla organizacji producentów i całego łańcucha wartości żywności pochodzenia morskiego za tymczasowe składowanie produktów rybołówstwa i akwakultury za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, zwiększenie elastyczności limitów środków przenoszonych z roku na rok z 10 % na 25 %, zwiększenie limitu pomocy państwa do 500 000 EUR na statek zgodnie z ramami *de minimis* oraz włączenie rybołówstwa i akwakultury do tymczasowych ram kryzysowych w zakresie pomocy państwa; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia wszystkich dostępnych instrumentów wspólnej polityki rybołówstwa w celu stabilizacji rynków;

63. zauważa, że trzeba rozważyć wprowadzenie w całym łańcuchu dostaw żywności środków zapewniających, że wszystkie zainteresowane strony odegrają właściwą rolę w zwiększaniu odporności sektora rolno-spożywczego i sektora żywności pochodzenia wodnego, oraz zwraca uwagę, że środki te muszą przyczyniać się do osiągnięcia celów Unii dotyczących przejścia na neutralność klimatyczną do 2050 r.; uważa, że szybkie wdrożenie dyrektywy w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych⁽⁸⁾ wymaga szczególnego nacisku na rentowność rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury oraz na istotną rolę sprzedawców detalicznych w określaniu godziwego dochodu dla producentów, zwłaszcza w związku z presją w postaci kosztów środków produkcji, ale także w równym stopniu na ich odpowiedzialność za zapewnianie, by konsumenci mieli nadal dostęp do przystępnej cenowo żywności;

64. wzywa Komisję, by podjęła działania w celu zapewnienia, że przepisy dotyczące pomocy państwa dla rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury, w tym przepisy dotyczące pomocy *de minimis*, będą umożliwiały państwom członkowskim udzielanie szybkiego i elastycznego wsparcia podmiotom gospodarczym, by zrekompensować wyższe koszty związane z wojną w Ukrainie; podkreśla w związku z tym, że państwa członkowskie powinny w swoich ramach krajowych również rozważyć pomoc, taką jak obniżenie składek na ubezpieczenie społeczne, zawieszenie lub obniżenie niektórych podatków oraz przedłużenie pożyczek na odbudowę po pandemii COVID-19; wzywa Komisję do zapewnienia, że pomoc państwa nie będzie prowadziła do zakłócenia konkurencji i że zagwarantowane będą równe warunki działania dla wszystkich państw członkowskich;

65. apeluje o wzmożone działania na szczeblu międzynarodowym, mające zagwarantować, że w procesie podejmowania decyzji politycznych bezpieczeństwo żywnościowe znajdzie się w centrum uwagi, by uniknąć niedoborów i zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe w krajach najbardziej narażonych, uznając, że produkty rolne należy priorytetowo przeznaczać na żywność, oraz zapobiegając przeszkodom w międzynarodowym handlu żywnością;

66. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zaproponowały szybkie zwołanie posiedzenia Komitetu FAO ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego, który powinien być preferowanym forum koordynacyjnym w tej sprawie, ponieważ zapewnia reprezentację wszystkich państw; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by angażowały się na tym forum i zapewniły międzynarodową koordynację, zwłaszcza w odniesieniu do zapasów, biopaliw i wsparcia finansowego dla krajów importerów;

67. jest zdania, że konieczne mogą być również istotne zmiany w modelach rynkowych i eksportowych oraz poważne plany awaryjne, takie jak autonomia w produkcji pasz w UE, alternatywne rynki eksportowe, zwiększona zdolność reagowania, strategiczne zapasy podstawowej żywności, pasz i innych produktów żywnościowych, autonomia w zakresie nawozów i produktów zamiennych oraz jasne informacje na temat globalnych modeli transportu rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury;

68. wzywa do szybszych i bardziej zdecydowanych działań zmniejszających marnowanie żywności, by maksymalnie zwiększyć dostępność żywności i wykorzystanie zasobów, jakimi dysponujemy w UE, a przez to zwiększyć autonomię żywnościową; podkreśla, że trzeba zapobiegać utracie żywności podczas przechowywania i na wszystkich etapach łańcucha dostaw, sprzyjąc darowiznom żywności przez spójne wdrażanie przepisów o odpowiedzialności, zachęcać do odzyskiwania odpadów żywnościowych oraz opracować alternatywne warianty dla detalistów, w tym promocje cenowe

⁽⁸⁾ Dz.U. L 111 z 25.4.2019, s. 59.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

i współpracę ze społecznościami lokalnymi chcącymi przeciwdziałać ubóstwu i brakowi bezpieczeństwa żywnościowego na szczeblu lokalnym; wzywa państwa członkowskie, by wprowadziły i realizowały programy zapobiegania marnowaniu żywności oraz by rozważyły przyjęcie przepisów o dalszych nieuczciwych praktykach handlowych, które prowadzą do marnotrawienia żywności, oprócz tych, które już ujęto w dyrektywie o nieuczciwych praktykach handlowych; apeluje, by w inicjatywach dotyczących norm handlowych priorytetowo traktować zmniejszanie marnotrawstwa żywności; apeluje o lepsze monitorowanie marnotrawienia żywności na wszystkich szczeblach w UE; przypomina, że krótkie łańcuchy dostaw żywności zmniejszają ryzyko marnotrawienia żywności;

69. podkreśla, że trzeba rozwiązać problem marnotrawienia żywności na wszystkich etapach łańcucha w perspektywie krótkoterminowej, aby zmniejszyć presję na podaż żywności w Europie, z wykorzystaniem środków służących osiągnięciu unijnego celu ograniczenia marnotrawienia żywności o 30 % do 2025 r. i o 50 % do 2030 r. w porównaniu ze scenariuszem odniesienia z 2014 r. ⁽⁹⁾;

70. apeluje do wszystkich państw członkowskich o wdrożenie programów zapobiegania marnotrawieniu żywności i podkreśla, że pilnie potrzebne jest ograniczenie marnotrawienia żywności oraz skoncentrowanie się na zapobieganiu marnowaniu i utracie żywności, ponieważ zapobieganie stratom żywności w warunkach jej niedoborów może przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego;

71. wzywa do podjęcia środków, które rozwiążą problem ubóstwa spowodowanego szybko rosnącymi cenami energii oraz wpływem konfliktu na ceny żywności, a także uważa, że wśród niezbędnych działań muszą znaleźć się środki socjalne;

72. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządowi i parlamentom państw członkowskich.

⁽⁹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0425.